

la Vall d'Alba (xxviii, 164.16), Xirivella (Horta) (xxx, 134.5), Demús (xxxii, 12.25) i Morvedre (Camp de Morvedre) (xxx, 27.9).

Barranc del Cuquet, pda. del te. d'Alcoi (xxxiv, 11.5).

Beni-Cuco, partida del terme de Calp (Marina Val.)⁵ (xxxv, 131.13), probablement pron. arabitzada de PINNA QUQUU 'penya del cucut'.

ETIM. Del mossàrab *quqqu* nom del *cucut* (ocell), que és un mot onomatopèic, imitació del cant de l'ocell.¹⁰ El trobem documentat en *RMa: quqqu* (p. 644) (cf. Dozy, *Suppl.* II, 385 i Simonet, *Glos.*, s. v. *cucc*) (cf. *DECat* II, 1084b14-1085b30). De *cuquello*, nom val., moss. 'cucut' (*DECat* III, 1085b12-30):

Pico del Cuquello, a Benifairó de les Valls (Camp de Morvedre) (xxx, 15).

Tossal del Cuquello, a Tales (xxix, 181.23).

Corral del Cuquello, a Benigànim (Vall d'Albaida) (xxxii, 11.14).

Font del Cuquello, a Ontinyent (xxxii, 117.26).²⁰

Sengles *Masos* o Pdes. del *Cuquello*, a Vilafranca de Maestrat (xxix, 51.14), Lluçena (xxix, 103.11), Vila-real (xxix, 141.12) i Onda (xxix, 149.5).

El Cuquellar, partida del terme d'Aielo de Rugat (Vall d'Albaida) derivat collectiu

Son Cuqueiades, partida de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca) o *Cuquellada* (m. Masc.) més aviat variant de l'altre moixó *cogullada*.

Ocasionalment ha estat deformat ficant-hi els mots *coca* o *coquí* per por d'una al·lusió malèvola a *cugucia* o «cocuage». També s'hi han ficat cucs: això, més autèntic, en *Torracucas*, partida antiga del terme de Palau-saverdera (Alt Empordà) documentada l'any 1362³⁵ (cf. Alsius, *Nomenclàtor*, 183) < *Terra (de) cuques* (del cucut), o en *Rodacucos*, Vila Joiosa (V. l'art. *Roda*).

Caseta de Coques (oït *kókes* per JCor.), partida de la Pobra de Vallbona (Camp de Llíria) (xxx, 104.2).

El Coquero, partida del terme de la Salzedella (Baix Maestrat) (xxviii, 132.2).

Caseta de Coquí, partida del terme de Castalla (Alcoià) (xxxv, 185.12).

Lo Cuco, puig que domina Surri (Pallars Sobirà),⁴⁵ en el terme de Ribera de Cardós-Llavorsí (NL recollit per JCor. l'any 1934), no té res a veure amb els NLL anteriors. Aquí es tracta d'un nom emparentat amb el català *suca*, *suc* i amb el gascó *tuc* 'turó prominent, cim punxegut', mots pre-romans sobre els quals⁵⁰ veg. *DECat* VIII, 134a1-31; 137b54-138a12. J. F. C.

Cudai (Bétera), *Cudòs*, V. *Cot*

Cudia-Cremada i *Cudiola*, V. *Alqueria*

CUELLS

Veïnat petit de cases escampades, en el terme de Foixà (Baix Empordà).

PRON. MOD.: *kuéls*, oït per Casac. a Parlavà (c. 1920).

DOC. ANT. *Aranaldus de Cunzels reliquit medieta-tem sui alodii quod abebat (sic) in Fuxan vel in Cunzels predictae Chanonicae (Gerundensi) a. 1019* (Alsius, *Nomenclàtor*, p. 142).

ETIM. L'únic testimoni de la documentació antiga, transmès amb la grafia *Cunzels*, deu ser aproximadament certa, tot i que sembla que hi ha d'haver algun detall fonètic inexacte (potser **Cuuzels*). Com a ètimon de *Cuell*s es podria pensar en un **COVICELLOS*, derivat de *COVA*, tot i que fóra estrany un derivat masculí de *cova*. Seria més versemblant una base *CODICELLOS* diminutiu pl. de *CODEX*, -ICIS 'soca (d'arbre)' > *Couzels* > *Cuell*s (cf. art. *Coaner*). J. F. C.

CUGAT. Nom de persona i de sant, que anticipem en aquest volum com nom més viu en terra catalana que enlloc més; i no se n'ha donat etimologia satisfactòria.

Sant Cugat del Vallès, municipi important de la comarca del Vallès Occ., al NO. de la serra de Collserola.

PRON. POP.: *sán kulgát*, oït allí sempre per Coromines i per tothom.

DOC. ANT. *Guillelmi de Sancto Cogato a. 1195* (*Cart. Poblet*, 111); *Sant Colgat* (Pujades, *Dietari* I, 1601, 196).

Sant Cugat del Racó, llogaret agregat al municipi de Navars (Bages).

Sant Cugat Sescarrigues, poble de la comarca de l'Alt Penedès.

³⁰ *Església de Sant Cugat*, a Soanyes o prop d'Escaró (Conflent), documentada l'any 981: *Cella Sancti Cucufatis in comitatu Confluentis* 1653 i 1662: *Sant Colgat* (Ponsich, *Top.*, 123).

Sant Cugat del Camí, era a Barcelona, a la dreta del Torrent Fondo o Merdançar, a mig camí de Santa Maria del Mar a Sant Pere de les Puelles.

Mas Cugat, partida del terme de Vallestàvia (Conflent) (xxvi, 190.5).

Coll de Cugat, partida del terme de Benifairó de les Valls (Camp de Morvedre) (xxx, 15.11).

Barranc del Cugado, partida del terme de la Fatarella (Terra Alta) (XIII, 74.17) amb -o mossàrab.

Ja consta *CUCUFATUS* com nom de sant en llatí tardà. Derivat de *CUCUFA* espècie de 'cogulla o caputxó' amb el sentit de 'cobert amb *cucufa*, capellet', que reporten els antics, com ceremonial o religiós a Cartago (¿potser mot resultant d'un encreuament de les arrels de *CUCULLA* i de *CÒFIA*?). Es conta que *Sant Cucufatus* era africà i morí màrtir a Barcelona, d'on l'especial devoció catalana. L'evolució fonètica fou bastant normal, passant per *Cugu(v)ad* i *Cuguat*, que en part passaria a *Cuugat*, d'on el popular *Culgat*. Potser en diré alguna cosa més a l'article *Sant*.

⁵⁵

Cuguçac, V. apèndix a *Cuixà*

CUGULUTX, V. vol. I, 120-121

Cugunya, V. *Cogullac*

Cuibeeni (Flamicell), V. *Covil* *Cuil*, V. *Covil*

⁶⁰ *Cuiner*, V. *Coaner* *Cuirassa* o *Alcorassa*, V. *Coratxà*